

INFOPRESS

Semnal de alarmă: Nedecontarea abonamentelor pentru elevi, pentru transport județean, va duce la creșterea abandonului școlar

Salvați Copiii și Federația Elevilor din România solicită Avocatului Poporului să se implice

București, 17 iulie 2019: Salvați Copiii și Federația Elevilor din România atrag atenția asupra faptului că, prin adoptarea Ordonanței de Urgență nr. 51/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul transportului, act normativ care a eliminat transportul județean de persoane din sfera serviciilor publice, elevilor din România nu li se vor mai deconta abonamentele pentru transportul județean, ceea ce va conduce la creșterea abandonului școlar în rândul copiilor din mediul rural, cei mai vulnerabili din punct de vedere social-economic.

Context:

Guvernul României a adoptat, în 25 iunie 2019, *Ordonanța de urgență nr. 51 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul transportului de persoane*, act normativ prin care a fost eliminat transportul județean de persoane din sfera serviciilor publice, fiind reglementat astfel doar ca activitate comercială. Această decizie a fost luată fără consultarea elevilor și în lipsa unei minime evaluări cu privire la consecințele asupra participării școlare a elevilor care, pentru a ajunge la școală, sunt nevoiți să călătorească zilnic în județele lor de domiciliu ori intrajudețean.

Motivele invocate în preambulul ordonanței, irelevante din perspectiva dreptului la educație al copiilor, sunt lipsa resurselor financiare la nivelul județelor, întârzieri de punere a legislației naționale în acord cu dreptul Uniunii Europene cauzate de neîncheierea din neglijență a contractelor de servicii publice de către consiliile județene cu operatorii de transport și o nejustificată supoziție a denaturării concurenței în acest domeniu.

Guvernul și consiliile județene ignoră însă faptul că principiul constituțional al interesului superior al copilului¹ primează în raport cu aceste argumente, respectarea intereselor copiilor fiind atât o normă juridică de ordine publică cu aplicabilitate directă, cât și o obligație procedurală a autorităților de a evalua impactul reglementărilor asupra drepturilor copiilor înaintea luării unei decizii.

¹ Constituția României, art. 49 (1). Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

Legea privind protecția și promovarea drepturilor copilului nr. 272/2004 stabilește, ca măsură de prevenire a abandonului școlar, obligația Ministerului Educației Naționale de a lua *”măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul școlar, cum sunt: hrană, rechizite, **transport** și altele asemenea”* (art. 52, alin. 1, lit. f). În mod subsecvent, art. 84 al Legii educației naționale nr. 1/2011 prevede că elevii din învățământul preuniversitar *”beneficiază de tarif redus cu minimum 50% pentru transportul local în comun, de suprafață, naval și subteran, precum și pentru **transportul intern** auto, feroviar și naval, pe tot parcursul anului calendaristic.”* De asemenea, *”elevii orfani, elevii cu cerințe educaționale speciale, precum și cei pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, în condițiile legii, sau tutelă beneficiază de gratuitate pentru toate categoriile de transport [...], pe tot parcursul anului calendaristic.”* Iar elevilor (inclusiv elevilor de liceu) care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează *”cheltuielile de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale, prin unitățile de învățământ la care sunt școlarizați, pe bază de abonament, în limita a 50 km, sau li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 8 călătorii dus-întors pe semestru, dacă locuiesc la internat sau în gazdă.”*

Organizația Salvați Copiii și Federația Elevilor din România consideră că OUG 51/2019 anulează dreptul la transport județean gratuit, redus ori decontat reglementat de Legea 1/2011. Abrogarea obligațiilor de serviciu prevăzute în trecut pentru transportatorii pe rute județene va face imposibilă acordarea în prezent a compensațiilor de către consiliile județene.

Așadar, cu toate că normele juridice din Legea educației naționale care definesc facilitățile de transport ale elevilor rămân în vigoare, ele devin inaplicabile prin eliminarea obligațiilor de emitere a abonamentelor gratuite, de reducere cu minim 50% ori de respectare a tarifelor maximale de către transportatorii județeni, știut fiind faptul că operatorii economici, lipsiți de temeiul legal al viitoarelor compensații, vor ține seama exclusiv de propriile interese economice. Reamintim Guvernului României că legislația europeană interzice oferirea compensațiilor de către autoritățile publice în absența contractelor de servicii publice, în caz contrar plățile către firmele de transport vor fi considerate ajutoare de stat, situație care poate duce la un nou dosar de infringement împotriva României din partea Comisiei Europene.

Experiența de până acum a arătat că, în realitate, consiliile județene nu contribuie la acordarea reducerilor la transportul județean, iar consiliile locale, cu foarte puține excepții, s-au opus în mod constant decontării cheltuielilor de transport la nivel local. De asemenea, la nivelul unităților de învățământ, domină și în prezent incertitudinea cu privire la decontarea abonamentelor, unele unități de învățământ procedând la decontarea transportului, altele refuzând invocând lipsa de resurse financiare. Modificările legislative din acest an închid definitiv subiectul decontării transportului județean, obligând elevul să suporte în viitor costurile abonamentelor, inclusiv diferența care rezultă din aplicarea tarifelor maximale prevăzute de Hotărârea 863/2016 pentru transportul elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu.

Pentru rezolvarea acestei probleme până la începerea anului școlar, am pus la dispoziția instituției Avocatul Poporului analiza noastră juridică cu privire la efectele OUG 51/2019 asupra dreptului elevilor la decontarea cheltuielilor de transport județean și i-am solicitat să facă demersurile legale necesare pentru protecția facilităților legale de transport acordate elevilor și asigurarea echitabilă a accesului la educație pentru toți copiii.

Notă pentru redactori:

Abandonul școlar și rata părăsirii timpurii a școlii în România

Abandonul școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar. La nivelul anului școlar 2016 - 2017, rata abandonului școlar la nivel național în învățământul primar și gimnazial era de 1,6% (aproximativ 30.000 elevi). La nivelul anului școlar 2016-2017, învățământul primar și gimnazial înregistrează o rată a abandonului de 1,1% în urban și **2,3% în rural**. (Sursa: INS)

Părăsirea timpurie a școlii se referă la tinerii între 18 și 24 de ani care au părăsit sistemul de educație înainte de a finaliza învățământul obligatoriu și care nu au urmat ulterior un program de formare profesională continuă/calificare. La nivelul anului 2018, România înregistrează o rată de 16,4%, cu 5,1 puncte procentuale sub ținta stabilită. România și-a asumat ca până în 2020 să ajungă la o rată a părăsirii timpurii a școlii de 11,3%. În timp ce acest indicator a fost într-o continuă scădere la nivelul mediei europene, în România a avut o evoluție fluctuantă, cu un vârf de 19,1% în 2015. **În cazul mediului rural și al copiilor romi, se mențin niveluri îngrijorător de ridicate, 26,6% și, respectiv, 77%.** (Sursa: EUROSTAT)

George Roman - Director de Programe, Salvați Copiii România

george.roman@salvaticopiii.ro | 0722 605 904 | www.salvaticopiii.ro

Despre Organizația Salvați Copiii

Salvați Copiii este o organizație neguvernamentală, asociație de utilitate publică, non-profit, democratică, neafiliată politic sau religios, care militează activ pentru protecția drepturilor copilului în România, din 1990, în acord cu prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și cu legislația României. Salvați Copiii adoptă o poziție independentă în raport cu acțiunile și măsurile

instituțiilor, recunoscând că implementarea legislației și a politicilor publice în materia drepturilor copiilor nu poate ignora strânsa colaborare dintre autorități, familie, copii și societatea în care fiecare actor implicat își acceptă responsabilitatea conform principiilor unui parteneriat autentic și viabil.

În calitate de membru al Save the Children International, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 28 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. În cei 29 de ani de activitate, peste 1.900.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.